Bili? ?htiyac? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bili? ?htiyac? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17844

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Bili? ?htiyac? Ölçe?i (B?Ö), bireylerin dü?ünme ve bili?sel görevlerle me?gul olmaktan zevk alma e?ilimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu giri?, ölçe?in Türkçe'ye uyarlanmas?na odaklanmaktad?r. Mehmet Ertu?rul Uçar taraf?ndan 2017 y?l?nda gerçekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, bili? ihtiyac? kavram?n?n benlik sayg?s? tamamlama ihtiyac? ve kimlik stilleri gibi di?er psikolojik yap?larla olan ili?kilerini incelemek amac?yla kullan?lm??t?r. Uyarlama, psikolojide temel bir e?ilimi, yani bireyin karma??k dü?ünme süreçlerine olan motivasyonunu ölçmeyi hedeflemektedir.

Ölçek, sosyal psikoloji ve bili?sel psikoloji alanlar?nda bireysel farkl?l?klar? anlamada önemli bir rol oynamaktad?r. Uyarlama çal??mas?, özgün ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu test ederek, bili?sel motivasyon ara?t?rmalar? için güvenilir bir araç sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Bili? ?htiyac?, Bili?sel Psikoloji, Ölçek Uyarlama, Psikometri, Kimlik Stilleri, Mehmet Ertu?rul Uçar, Benlik Sayg?s?.

Yazarlar

Mehmet Ertu?rul Uçar

Amaç

Bili? ?htiyac? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin karma??k ve zorlay?c? bili?sel görevleri üstlenme ve bu tür görevlerden zevk alma derecesini ölçmektir. Bu yap?, ki?inin aktif olarak bilgi arama, analiz etme ve problem çözme e?ilimini yans?t?r. Türkçe uyarlamas?n?n özel amac?, Türkiye popülasyonunda bu bili?sel motivasyonun geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamakt?r.

Uyarlama çal??mas?, Bili? ?htiyac? ile benlik sayg?s? tamamlama ihtiyac? ve kimlik stilleri aras?ndaki korelasyonel ili?kileri ara?t?rmakt?r. Bu, bili? ihtiyac?n?n akademik ba?ar?, ikna süreçleri ve ki?isel geli?im alanlar?ndaki rolünü anlamak için kritik bir ad?md?r.

Yap?

Ölçek, sosyal psikolojide önemli bir bireysel farkl?l?k de?i?keni olan **Bili? ?htiyac?** (Need for Cognition - NFC) yap?s?n? ölçmektedir. Bili? ?htiyac?, bireyin problem çözme, bilgi edinme ve karma??k dü?ünme gerektiren durumlarla u?ra?ma konusundaki do?al e?ilimidir. Yüksek bili? ihtiyac?na sahip bireyler, bili?sel çaba gerektiren faaliyetleri daha olumlu de?erlendirir ve bu tür görevlere daha fazla zaman harcarlar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu yap?, bireyin d??sal zorunluluklar olmadan bile dü?ünmeye yönelik içsel motivasyonunu temsil eder. Ölçek, bu motivasyonun yo?unlu?unu tek boyutlu veya iki boyutlu (dü?ünmekten ho?lanma ve dü?ünmekten kaç?nma) bir çerçevede de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik de?erleri do?rudan listelenmemi? olsa da, uyarlama çal??mas? ba?lam?nda geçerlik çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Genellikle bu tür uyarlamalarda **yap? geçerli?i** (özellikle Faktör Analizi yoluyla) ve kriter geçerli?i incelenir.

Uçar (2017) taraf?ndan gerçekle?tirilen çal??mada, Bili? ?htiyac? Ölçe?i'nin di?er ilgili yap?larla (benlik sayg?s? tamamlama ihtiyac? ve kimlik stilleri) olan ili?kileri incelenerek **yak?nsak geçerli?i** desteklenmi?tir. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve faktör yap?s?na dair bilgiler için orijinal akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynak referansta güvenirlik de?erleri do?rudan belirtilmemi?tir. Ancak, psikometrik bir araç olarak Bili? ?htiyac? Ölçe?i'nin Türkçe formunun iç tutarl?l???n?n (genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile) yüksek olmas? beklenir. ?ç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Tipik bir uyarlama çal??mas?nda ayr?ca **test-tekrar test güvenilirli?i** de rapor edilir. Bu, ölçe?in zaman içinde tutarl? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için yap?l?r. Uyarlaman?n güvenilirlik verilerine makalenin metodoloji bölümünden ula??labilir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin kritik bir ad?m? olan **faktör analizi**, ölçe?in orijinal yap?s?n? (Need for Cognition Scale) Türkçe örneklemde koruyup korumad???n? belirlemek amac?yla uygulanm??t?r. Bili? ?htiyac? yap?s?, genellikle tek faktörlü bir yap?ya i?aret ederken, uyarlama çal??mas?nda özgün faktör yap?s?n?n do?rulanmas? hedeflenmi?tir.

Uçar (2017) çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?ini tespit etmek amac?yla faktör analizine ba?vurulmu?tur. Bu analiz, ölçek maddelerinin teorik olarak beklenildi?i gibi bili?sel motivasyonu temsil eden ana bir faktör alt?nda topland???n? göstermelidir. Detayl? faktör yükleri ve aç?klanan varyans bilgileri için orijinal makaleye ba?vurulmas? önemlidir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Genellikle 5 veya 7 dereceli Likert Ölçe?i format?nda uygulan?r. Yan?tlay?c?lar, maddelere ne kadar kat?ld?klar?n? belirtirler.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri ve genel yeti?kin popülasyonu.

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler (18+).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama ve geçerlik çal??malar?, genellikle akademik ortamlardan (üniversite ö?rencileri) toplanan örneklemler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Bireysel farkl?l?klar? ölçen, ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanan **öz bildirim envanteri**.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Motivasyon, Sosyal Psikoloji, Öz Bildirim, Uçar (2017), Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: ertugrulucar@aksaray.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Aksaray Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Aksaray, Türkiye (Sorumlu yazar?n e-posta adresine dayanarak ç?kar?lm??t?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2017 (Türkçe uyarlama makalesinin yay?n y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle sorumlu yazar?n iznine tabidir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Uçar, M. E. (2017). Bili? ihtiyac? benlik sayg?s? tamamlama ihtiyac? ve kimlik stilleri aras?ndaki ili?kiler. *Bart?n Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 6*(2), 640-656. doi: 10.14686/buefad.313258

Makalenin orijinal Dergipark ba?lant?s?: dergipark.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: bilis-ihtiyaci-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bili? ?htiyac? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, kayna??n orijinal metninde do?rudan listelenmemi?tir. Maddelere ula?mak için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi veya yukar?da ba?lant?s? verilen akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM